

ZIELEŃ MIEJSKA

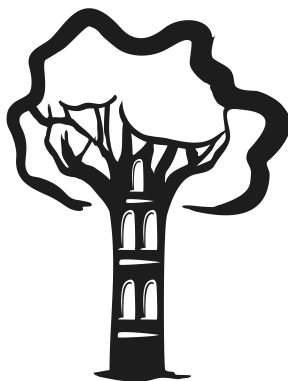
naturalne
bogactwo
miasta

Problemy zieleni zabytkowej w miastach Unii Europejskiej

materiały konferencyjne pod redakcją
Eiżbiety Oleksiejuk i Alicji Jankowskiej

TORUŃ 2006

**Zieleń miejska – naturalne
bogactwo miasta.
Problemy zieleni zabytkowej
w miastach Unii Europejskiej**

Toruń, 4-6 października 2006 r.

**Organizatorzy Konferencji Naukowo-Technicznej „Zieleń miejska – naturalne bogactwo miasta. Problemy zieleni zabytkowej w miastach Unii Europejskiej”
Toruń, 4-6 październik 2006 r.:**

Urząd Miasta Torunia

Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Oddział Toruń

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Ogrodnictwa Oddział Bydgoszcz,

Sekcja Architektury Krajobrazu

Redakcja: Elżbieta Oleksiejuk, Alicja Jankowska

Projekt graficzny, skład i łamanie tekstu: Dorota Piotrowiak

Przygotowanie do druku: PZITS Grafika

Druk: POZKAL Inowrocław, tel. (0-52) 35 42 789

Publikacja zawiera nadesłane przez autorów teksty referatów i posterów wygłoszonych i zaprezentowanych podczas Konferencji Naukowo-Technicznej „Zieleń miejska – naturalne bogactwo miasta. Problemy zieleni zabytkowej w miastach Unii Europejskiej” Toruń, 4-6 październik 2006 r.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść wystąpień oraz jakość nadesłanych materiałów graficznych.

Wydano przy współudziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Wydawca: Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Oddział Toruń

87-100 Toruń

Pl. Św. Katarzyny 3

tel/fax +48 56 6522322, 56 6522400

e-mail: not@not.torun.pl

© Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Oddział Toruń

PZITS GRAFIKA

www.pzits.torun.pl

ISBN 83-918047-6-3

Spis treści

<i>Elżbieta Oleksiejuk</i> Wprowadzenie	5
REFERATY	
<i>Marek Kosmala</i> Ochrona i konserwacja zieleni zabytkowej na przestrzeni wieków	7
<i>Mieczysław Kozaczko</i> Kompozycyjna i funkcjonalna rola miejskiej zieleni zabytkowej	21
<i>Xiulong Zhaong</i> Ochrona i rozwój zabytkowych terenów zieleni w mieście Guilin (Chiny).....	33
<i>Barbara Wycichowska</i> Zasób zieleni zabytkowej miasta Łodzi. Kierunek działań w zakresie ochrony i kształtowania	43
<i>Michael Manzel</i> Cmentarz Bartłomieja w Getyndze. Sposoby zabezpieczania zabytku – chronione tereny zielone	57
<i>Lech Narębski</i> Zieleń w pasie fortecznym dawnej twierdzy Toruń	61
<i>Wolfgang Gieße</i> Wały Getynskie – Ważny zabytek ogrodnictwa i najstarszy miejski teren zieleni utworzony ręką ludzką	75
<i>Jadwiga Środulska-Wielgus</i> Zieleń Twierdzy Kraków – niedoceniany i niewykorzystany zasób historycznej zieleni miejskiej	81
<i>Małgorzata Milecka, Agnieszka Borkowska</i> Roślinność Zespołu Fortecznego Grodzisko w Gdańsku	89
<i>Grażyna Kodym-Kozaczko</i> System zieleni w planach ogólnych Poznania	103
<i>Dorota Kielsznia</i> Zagrożenie drzew tworzących zielen zabytkową spowodowane realizacją inwestycji na przykładzie Parku w Wilanowie	117
<i>Ewa Buze</i> Zieleń zabytkowa na przykładzie Parku na Bydgoskim Przedmieściu	129

Elżbieta Adamiak, Szczepan Burak Zarządzanie zielenią na terenach zabytkowych w Toruniu	143
Danuta Walczewska, Marek Rubnikowicz, Jacek Rulewicz Obiekty zabytkowej zieleni uzdrowskiej na przykładzie Ciechocinka	151
Anna Gierula, Agnieszka Dradrach Stan zieleni Parku Zdrojowego w Polanicy Zdroju	169
Ksenia Gimińska Fitoterapia w ogrodach miejskich	183
Katarzyna Piotrowska-Nosek Moje miejsce – parki historyczne i ich społeczność – doświadczenia z realizacji projektu w ramach Kultura 2000	187
Anna Jackiewicz Zielona Góra – Miasto – Ogród	201
Ewa Jendrzejczak, Anna Bączkowska, Dorota Chojnacka Stan siedlisk drzew pomnikowych na terenie Bydgoszczy	211
Magdalena Szymura Flora parków miejskich w Świdnicy	221
Zofia Malinowska Kraków miastem ogrodów – przeszłość czy nadzieja?	235
Dorota Rudawa, Patryk Zaręba Zielone dylematy Krakowskiego Przedmieścia	245
POSTERY	
Stefan Friedrich Ochrona prawna szaty roślinnej Szczecina	253
Ewelina Widelska, Zuzanna Podgórska, Anna Sobocka, Beata Woźniak Rewitalizacja Centrum Spały	257
Ignacy Korczyński, Robert Kuźmiński, Andrzej Mazur Problemy związane z występowaniem kurpówki rudnicy w zabytkowej zieleni miejskiej	259
Wnioski Komisji Wniosków Konferencji Naukowo-Technicznej „Zieleń miejska – Naturalne bogactwo miasta”	263
Lista osobowa	265

WPROWADZENIE

Problemy zieleni zabytkowej w miastach Unii Europejskiej to temat II Konferencji Naukowo-Technicznej „Zieleń miejska - naturalne bogactwo miasta”.

Referaty uczestników polskich i zagranicznych dały możliwość przypomnienia historii ochrony i konserwacji zieleni zabytkowej na przestrzeni wieków, poznania najcenniejszych terenów zabytkowej zieleni różnych miast europejskich (i nie tylko) a także zaprezentowania współczesnych poglądów na ich konserwację i adaptację do współczesnych potrzeb.

Sesje referatowe i terenową zdominowała tematyka zieleni fortecznej, parkowej i uzdrowiskowej. Uczestnicy konferencji podkreślili ogromne znaczenie zabytkowych obiektów zieleni w miastach. Ich znaczenie wynika z roli przyrodniczej, społecznej, estetycznej a także wartości kulturowej. Są świadectwem naszej przeszłości i dorobkiem minionych pokoleń.

Wysoki poziom referatów, ważność poruszanych problemów, wnioski i uwagi uczestników II Konferencji potwierdzają decyzję Organizatorów o cyklicznym organizowaniu konferencji.

Zapraszamy więc do udziału i współpracy

Elżbieta Oleksiejuk

Ochrona i konserwacja zieleni zabytkowej na przestrzeni wieków

Marek Kosmala

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Katedra Architektury Krajobrazu

1. WSTĘP

Obiekty sztuki ogrodowej, czy szerzej mówiąc zieleni zabytkowej, są świadectwem epoki i dziedzictwem kulturowym narodu. Wzmacniają naszą tożsamość, przyczyniają się do poczucia więzi z regionem, budują świadomość tego, co nazywane bywa „małą ojczyzną”. Są pamiątką po przodkach, ich potrzebach i upodobaniach, świadczą o ich możliwościach, ale służą także nam – ludziom współczesnym, będąc dla nas miejscem wypoczynku, lekcją patriotyzmu (historii) i świadectwem naszej przeszłości oraz szkołą racjonalnego kształtowania przestrzeni otaczającej. Dlatego współcześnie nikt nie kwestionuje ich wartości, lokalne społeczności są dumne z odziedziczonych po przodkach obiektów (parków i ogrodów), a na straży ich nie naruszalności stoi prawo ustanowione przez państwo i międzynarodowe organizacje.

Nie zawsze jednak doceniano znaczenie ogrodów zabytkowych w życiu narodów i ludzi. Przez długie wieki ludzie pogardzali obiektami sędziwymi, starymi. Liczyły się tylko obiekty nowe, stworzone według najnowszej mody. Stare ogrody w sposób bezwzględny przerabiano, nie dbając o ich zabytkową tkankę i wartości historyczne.

Można zatem zasadnie spytać:

- Jaka była geneza ochrony i konserwacji ogrodów (zieleni zabytkowej), jak to się stało, że ludzie zaczęli doceniać obiekty stare, chronić je, a nawet konserwować?
 - Kiedy i gdzie po raz pierwszy dokonano rewaloryzacji zabytkowych założeń ogrodowych? Jak kształtowała się ochrona i konserwacja zieleni zabytkowej w Polsce na tle innych krajów europejskich?
 - Jak ewoluowały nasze poglądy na temat ochrony konserwacji zabytkowych założeń ogrodowych, jakie obowiązywały doktryny (konceptje) konserwatorskie, oraz jak różnią się działania rewaloryzacyjne w zależności od stanu zachowania ogrodu?,
 - a także jak rozwijało się międzynarodowe prawo i organizacje w tej dziedzinie?
- Celem prezentowanego artykułu uczyniłem odpowiedzi na powyższe pytania.

2. GENEZA KONSERWATORSTWA